

PROTOKÓŁ KONTROLI KOMPLEKSOWEJ

przeprowadzonej w dniu 9 września 2011 roku
w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brodach
ul. Rynek 2, 68-343 Brody

Działając na podstawie art.22 pkt. 8 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz.U. Nr 61, poz. 543 z 2005r. ze zm.)

Zespół kontrolny w składzie:

1. Ewelina Tomaszewska –Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 368-1/11 z dnia 02-09-2011r. - Przewodniczący Zespołu;
2. Teresa Ozimek – Starszy Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 368-2/11 z dnia 02-09-2011r.;
3. Krzysztof Frisoli – Starszy Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadający upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 368-3/11 z dnia 02-09-2011r.;
4. Wiesława Mikołajczyk - Inspektor w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. - posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 368-4/11 z dnia 02-09-2011r.;

(Dowód: akta kontroli str. 10-13)

przeprowadził w dniu 09 września 2011r. kontrolę kompleksową w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Brodach, zwanym w dalszej części Protokołu „Ośrodkiem”- zgodnie z programem kontroli zatwierdzonym przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej LUW.

Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

(Dowód: akta kontroli str.14-17)

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o następujące akty prawne:

1. Ustawa o pomocy społecznej dnia 12 marca 2004. (t. j. z 2009r. Dz. U. Nr 175, poz.1362 ze zmianami);
2. Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dn. 29 marca 2005r. (Dz. U. Nr 180, poz. 1493);
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz.1027 ze zm.);
4. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 września 2005r. w sprawie specjalistycznych usług opiekuńczych (Dz. U. z 2005r. Nr 189, poz.1598 ze zmianami);
5. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 19 października 2007r. w sprawie placówek opiekuńczo-wychowawczych (DZ. U. Nr 201, poz. 1455);

6. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego z dnia 25 stycznia 2011r. (Dz. U. Nr 27, poz. 138).

7. Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. - Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, ze zm.).

Zakres kontroli:

W oparciu o art. 22 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.), wojewoda sprawuje nadzór nad działalnością jednostek samorządu gminnego, powiatowego i województwa, w tym nad jakością działań Ośrodka, jako jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz nad zgodnością zatrudnienia pracowników pomocy społecznej tej jednostki z wymaganymi kwalifikacjami - **zakresem kontroli objęto:**

1. sposób przyznawania i wypłacania zasiłków stałych oraz zasiłków okresowych - w oparciu o art. 37, art. 38 *ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.)

2. sposób udzielania pomocy w zakresie dożywiania -w oparciu o ustawę z dnia 29 grudnia 2005r. o *ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”* (Dz.U. z 2005r. Nr 267, poz.2259 ze zm.)

3. zgodność zatrudnienia kierownika oraz pracowników jednostki z wymaganymi kwalifikacjami -w oparciu o art.122 i art. 116 *ustawy z dnia 12 marca 2004.r o pomocy społecznej* (tj. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.)

4. sposób realizacji przez jednostkę zadań własnych gminy oraz zadań zleconych gminie - w oparciu o art. 17 i art. 18 *ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej* (t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.)

5. sposób przyznawania i opłacania składki zdrowotnej od zasiłków stałych – w oparciu o *ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych* (t.j. Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz.1027 ze zm.).

Kontrola została przeprowadzona metodą losową i obejmowała dokumentację świadczeń przyznawanych w ramach systemu pomocy społecznej, zgodnie z tematyką kontroli wskazaną w Programie kontroli.

(Dowód: akta kontroli str. 7-9)

Okresem kontroli objęto 2010-2011r. (do dnia kontroli).

O rozpoczęciu kontroli powiadomiono podmiot kontrolowany pismem Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp. z dnia 2 września 2011r. znak PS-I.431.4.18.2011.KFri.

(Dowód: akta kontroli str. 1-6)

I. Założenia organizacyjne

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach utworzony został na podstawie uchwały Nr IX/48/90 Gminnej Rady Narodowej w Brodach z dnia 23 lutego 1990r. w sprawie utworzenia Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodach

Ośrodek działa na podstawie:

- Uchwały Nr XVI/120/04 Rady Gminy Brody z dnia 28 maja 2004r. w sprawie statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodach;
- Załącznika nr 2 z dnia 5 kwietnia 2009r. do Uchwały nr IX/48/90 Gminnej Rady Narodowej w Brodach z dnia 23 lutego 1990r. w sprawie regulaminu organizacyjnego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodach;
- Zarządzenia Nr 149/04 Wójta Gminy Brody z dnia 30 kwietnia 2004r. w sprawie udzielenia pełnomocnictwa Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Brodach powydawania i podpisywania decyzji administracyjnych w indywidualnych sprawach z zakresu pomocy społecznej należących do właściwości gminy Brody;

Kierownikiem jednostki kontrolowanej jest Pani Józefa Walczak, która zatrudniona jest na stanowisku kierownika od dnia 1 czerwca 1990r. (pismo Naczelnika Gminy Brody z dnia 18-05-1990r.)

(Dowód: akta kontroli str. 18-42)

W trakcie kontroli wyjaśnień udzielała Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

1. Organizacja pracy Ośrodka Pomocy Społecznej

W trakcie kontroli ustalono, że Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach czynny jest 5 dni w tygodniu w godzinach od 7.30 do 15.30.

Teren podzielony jest na 2 rejony opiekuńcze. Pracownicy socjalni przyjmują interesantów i świadczeniobiorców OPS na bieżąco. Sprawy można załatwić o każdej porze w godzinach pracy Ośrodka.

Ośrodek prowadzi rejestr pism wpływających, wizyt osobistych oraz zeszyt korespondencji wychodzącej. W Ośrodku prowadzona jest także ewidencja wyjść w środowisko. Miesięczna ilość wyjść uzależniona jest od ilości wpływających wniosków, wizyt i interwencji. Przeciętna łączna ilość wyjść za miesiąc poprzedni – sierpień br.- wyniosła 37 na dwóch pełnoetatowych pracowników (rejon I -15 wyjść, rejon II – 22 wyjścia).

W roku bieżącym zostało zawarte porozumienie pomiędzy kierownikiem Ośrodka a Wójtem Gminy Brody na prowadzenie kasy oraz dostarczanie korespondencji przez pracownika Urzędu Gminy. Ośrodek zobowiązał się do refundacji kosztów związanych z wynagrodzeniem kasjera oraz „gońca”.

Mieszkańcy gminy oraz klienci Ośrodka mają możliwość korzystania z bezpłatnych porad radcy prawnego zatrudnionego w Urzędzie Gminy (raz w tygodniu). Dla celów własnych Ośrodek corocznie zawiera umowę z Kancelarią Radcy Prawnego i Adwokata w Żarach.

Warunki lokalowe

Ośrodek Pomocy Społecznej zajmuje trzy pomieszczenia na parterze budynku Urzędu Gminy w Brodach. Siedziba połączona jest z siedzibą Urzędu Miasta. Jeden pokój zajmuje księgowość, drugi - kierownik oraz dwie pracownice obsługujące świadczenia rodzinne i fundusz

alimentacyjny. Pracownicy socjalni zajmują jedno, bardzo małe pomieszczenie z odrębnym wejściem.

Powyższa sytuacja znacznie utrudnia swobodne przedstawianie problemów i prowadzenia rozmów z klientami, nie jest również zachowana ochrona danych osobowych osób ubiegających się o pomoc. Specyfika wykonywanej pracy wymaga, aby osoby zgłaszające się z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego miały możliwość swobodnego przedstawienia problemu, a także zapewnioną intymność i bezpieczeństwo. W ocenie kierownika i pracowników Ośrodka warunki pracy są niewystarczające do przeprowadzania rozmów i załatwiania spraw związanych z uzyskaniem pomocy społecznej.

(Dowód: akta kontroli str.116-117)

2. Zatrudnienie w OPS – kwalifikacje pracowników - zgodnie z wymogami ustawy o pomocy społecznej

Ogółem Ośrodek zatrudnia 4 pracowników w oparciu o umowę o pracę w tym: kierownika, księgową, 2 pracowników socjalnych.

1. Kierownik – zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony. W Ośrodku Pomocy Społecznej pracuje od 01.06.1990r.

Ukończyła:

- w 1985r. Medyczne Studium Zawodowe w Zielonej Górze uzyskując tytuł pracownika socjalnego,

- w 2000r. Szkołę Policealną Pracowników Służb Społecznych w Gorzowie Wlkp. uzyskując tytuł organizatora pomocy społecznej.

W 2010r. odbyła 2 szkolenia merytoryczne; w 2011r. do dnia kontroli 5 szkoleń.

Spełnia wymogi ustawy o pomocy społecznej w zakresie wymaganych kwalifikacji.

2. Starszy pracownik socjalny – zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony od 1.09.1998r.

Ukończyła:

- w 1995r. Medyczne Studium Zawodowe w Zielonej Górze uzyskując tytuł pracownika służb społecznych. Posiada uprawnienia do wykonywania zawodu pracownika socjalnego potwierdzone pismem Medycznego Studium Zawodowego im. M.Skłodowskiej-Curie ul. Wazów 44 w Zielonej Górze znak: MSZ-K/430-55/06 z dnia 4.04.2006r.

(Dowód: akta kontroli str.121-122)

W 2010r. nie brała udziału w szkoleniach merytorycznych; w 2011r. do dnia kontroli uczestniczyła w 2 szkoleniach.

Spełnia wymogi ustawy o pomocy społecznej w zakresie wymaganych kwalifikacji.

3. Pracownik socjalny – zatrudniona w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony od 1.04.2010r.

Ukończyła:

- w 2005r. Uniwersytet Zielonogórski w Zielonej Górze, Wydział Nauk Pedagogicznych i Społecznych na kierunku pedagogika w zakresie pracy socjalnej,

- w 2006r. studia podyplomowe na Uniwersytecie Zielonogórskim w Zielonej Górze, na Wydziale Nauk Pedagogicznych i Społecznych w zakresie organizacja i zarządzanie instytucjami pomocy społecznej,

- w 2008r. studia podyplomowe na Uniwersytecie Zielonogórskim w Zielonej Górze, Wydział Pedagogiki, Socjologii i Nauk o Zdrowiu z zakresu oligofrenopedagogiki

W 2010r. nie uczestniczyła w szkoleniach merytorycznych; w 2011r. do dnia kontroli brała udział w 2 szkoleniach.

Spełnia wymogi ustawy o pomocy społecznej w zakresie wymaganych kwalifikacji.

(Dowód: akta kontroli str.118-125)

Ośrodek zatrudnia 4 osoby, w tym: **Kierownika i 2 pracowników na stanowisku pracownika socjalnego** realizujących pracę socjalną w środowisku na 3.627 mieszkańców (stan na dzień kontroli).

W trakcie czynności kontrolnych ustalono, iż na jednego pracownika socjalnego przypada ok.1.813 mieszkańców i tym samym Ośrodek spełnia określony w art.110 ust.11 ustawy o pomocy społecznej współczynnik zatrudnienia pracowników socjalnych.

Zgodnie z zapisem art.1 ust.18 pkt. b ustawy z dnia 18 marca 2011r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. Nr 81, poz.440 z 2011r.) począwszy od roku 2015 „ośrodek pomocy społecznej zatrudnia w pełnym wymiarze czasu pracy nie mniej niż 3 pracowników socjalnych”.

II. Realizacja zadań własnych i zleconych gminie

1. Prawidłowość przyznawania świadczeń

Obszarem działania Ośrodka Pomocy Społecznej jest teren gminy Brody, na którym zamieszkuje 3.562 mieszkańców (31.12.2010r.). Na podstawie statystyki (sprawozdanie roczne MPiPS-03) ustalono, że w roku 2010 z różnych form pomocy (zasiłki, usługi, praca socjalna) korzystało ponad **15%** mieszkańców gminy (534 osób).

(Dowód: akta kontroli str.126-139)

Podczas kontroli dokonano oceny zasadności przyznawania świadczeń oraz prawidłowości prowadzenia dokumentacji **zasiłków stałych, okresowych, dożywiania** - na podstawie losowo wybranej dokumentacji świadczeniobiorców.

1.1. Zasiłki stałe

W 2010 roku przyznano i wypłacono zasiłki stałe dla 30 osób (w 30 rodzinach) na kwotę 104.390,00 zł. W pierwszym półroczu 2011 roku zasiłek wypłacono dla 29 osób (dla 6 osób samotnie gospodarujących oraz 23 osób w rodzinach) na kwotę 61.896,00 zł.

Opłacono składki na ubezpieczenie zdrowotne określone w przepisach o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia – w 2010 roku za 26 osób na kwotę 8.631,00 zł, w pierwszym półroczu 2011 roku za 25 osób na kwotę 5.001,00 zł.

Kontrolą objęto dokumentację 10 osób korzystających z pomocy w formie zasiłku stałego (34 %).

Ustalenia:

Zasiłki stałe zostały przyznane osobom uprawnionym w wysokościach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Dwie osoby mają przyznane świadczenia z tytułu wieku, pozostałe z uwagi na posiadane orzeczenia o znacznym (1 osoba) lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Ustalono, iż spośród osób korzystających z tej formy pomocy 13 posiada orzeczenia z powodu upośledzenia narządu ruchu, 8 – chorób układu oddechowego i krążenia oraz chorób neurologicznych.

(Dowód: akta kontroli str.151)

Zasiłki stałe ocenia się jako zasadnie przyznane na podstawie art.37 ustawy o pomocy społecznej. Dokumentacja kompletna - zawiera wniosek, rodzinny wywiad środowiskowy, zaświadczenia o dochodach oraz ważne orzeczenia o stopniu niepełnosprawności.

Konstrukcja decyzji zgodna z wymogami art. 107 KPA. W podstawie prawnej na decyzjach przyznających zasiłek stały wraz ze składką zdrowotną – Ośrodek powołuje się na aktualne przepisy prawne, w tym na ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027 ze zm.).

Terminowość załatwienia sprawy (przeprowadzenie wywiadu i wydania decyzji) – zachowana, zgodne z wymaganymi przepisami.

(Dowód: akta kontroli str.140)

1.2. Zasiłki okresowe

Pomocy w formie zasiłków okresowych udzielono w 2010 roku dla 129 rodzin na łączną kwotę 211.234,00 zł, natomiast w 2011 r. (stan na 30 czerwca 2011r.) dla 93 na kwotę łączną 94.807,00 zł.

Kontrolą objęto dokumentację 15 osób korzystających z tej formy pomocy (12 %).

Ustalenia

Świadczenia przyznawane są w minimalnej wysokości tylko ze środków budżetu państwa, tj. 50% różnicy między kryterium dochodowym osoby/rodziny, a dochodem osoby/rodziny. Zasiłki okresowe zostały przyznane na podstawie art. 38 ustawy o pomocy społecznej. Skontrolowane świadczenia przyznawane są od miesiąca, w którym został złożony wniosek wraz z wymaganą dokumentacją. Wszystkie rodziny spełniają kryterium dochodowe wynikające z w/w ustawy. Ponadto zostały udokumentowane powody przyznawania zasiłków – bezrobocie (zaświadczenia PUP), dokumentacja kompletna,

Konstrukcja decyzji zgodna z wymogami art. 107 KPA. Decyzjom nie jest nadawany rygor natychmiastowej wykonalności a ich realizacja następuje przed uprawomocnieniem.

W jednym przypadku stwierdzono, iż nie zachowano terminu załatwienia sprawy (dec nr 8211.97.2011). Wywiad środowiskowy został przeprowadzony z naruszeniem terminu wskazanego w § 2 ust.1 Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 stycznia 2005r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego (Dz.U.11.27.138).

W trakcie kontroli udzielono instruktażu w zakresie stwierdzonych nieprawidłowości.

(Dowód: akta kontroli str.141-143)

1.3. Dożywianie

Pomoc w formie dożywiania - zgodnie z zapisami ustawy „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (Dz. U. z 2005r. Nr 267, poz. 2259 ze zmianami) – przyznawana jest w formie bezpłatnych posiłków oraz zasiłków celowych na zakup żywności. Zgodnie z Uchwałą Nr XXXVII/258/10 Rady Gminy Brody z dnia 26-02-2010r. w sprawie sposobu i zasad zapewnienia pomocy społecznej w zakresie dożywiania dzieciom do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, a także osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialno-bytowej oraz w sprawie określania warunków odpłatności tj. zasad zwrotu w części lub całości wydatków poniesionych na przyznane świadczenia z pomocy społecznej w tej formie na lata 2010-2013 w roku bieżącym koszt jednego posiłku w

naturze przygotowywanego w zorganizowanych stołówkach nie może przekroczyć 3,00 zł natomiast dla dzieci przebywających w internatach oraz dzieci uczęszczających do przedszkola nie może przekroczyć: 2,30 zł – śniadanie, 6,40 zł – obiad 2 daniowy, 3,30 zł – kolacja. W przypadku braku możliwości zapewnienia posiłku w naturze przyznawana jest pomoc w formie świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności. Wysokość przyznawanego w tych przypadkach świadczenia nie może przekraczać w całym miesiącu kwoty 75,00 zł na jedną osobę w, a jednego posiłku 2,50 zł.

(Dowód: akta kontroli str.101-103)

W roku 2010 dożywianiem objęto ogółem 377 osób na łączną kwotę 82.329 zł, natomiast w 2011 (stan na koniec czerwca) objęto 193 osoby na kwotę 39.248 zł.

Na realizację zadania na rok 2011 Gmina zaplanowała środki finansowe w wysokości 100.611 zł, w tym deklarowany 24,85 % -owy udział środków własnych – 25.000 zł oraz 75.611 zł – środki pozyskane z budżetu państwa w ramach dotacji celowej.

Na terenie gminy są 2 punkty żywieniowe (stołówki): Przedszkole w Brodach oraz Zespół Szkół w Brodach. Koszt posiłku dla dzieci w Przedszkolu wynosi 1,20 zł (dzieci przebywają w placówce 5 godzin dziennie i mają zapewniony jeden posiłek) natomiast w Zespole Szkół - 2,50 zł.

Kontrolą objęto dokumentację 15 osób (7,8 0%).

Ustalenia:

Skontrolowane świadczenia ocenia się jako zasadnie przyznane. Wszystkie rodziny spełniają kryterium dochodowe wynikające z zapisów ustawy z dnia 29 grudnia 2005r. o ustanowieniu programu wieloletniego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”.

Konstrukcja decyzji zgodna z wymogami art. 107 KPA.

Terminowość - Wnioski o przyznanie wsparcia rozpatrywane są terminowo.

(Dowód: akta kontroli str.144-147)

2. Udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobie tego pozbawionej

Na terenie gminy Brody brak jest placówek zajmujących się kompleksową pomocą dla osób bezdomnych. Z przedłożonej przez kierownika jednostki informacji wynika, iż na terenie gminy przebywa aktualnie 5 osób bezdomnych (samotny mężczyzna oraz samotna matka z 3 dziećmi). Kobieta wraz z dziećmi zamieszkuje u konkubenta natomiast mężczyzna pracuje na terenie Niemiec a podczas pobytu w Polsce zamieszkuje u znajomego. Ośrodek nie realizuje programów wychodzenia z bezdomności

(Dowód: akta kontroli str.156-157)

3. Praca socjalna, działania na rzecz rozwoju systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną

Gmina posiada „Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Brody na lata 2011-2020”, przyjętą uchwałą Nr VIII/49/11 Rady Gminy Brody z dnia 30 czerwca 2011r. Cel nadrzędny strategii to „zintegrowany i efektywny system zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych w obszarach: pomoc społeczna, budownictwo socjalne, edukacja publiczna, rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.”

Pracę socjalną prowadzą pracownicy Ośrodka bezpośrednio z klientem lub rodziną w miejscu zamieszkania. Najczęstszą metodą pracy jest indywidualny przypadek oraz rzadziej (szczególnie w ramach projektów systemowych) metoda grupowa. Zawierane są kontrakty socjalne. W roku 2010 zawarto 4 kontrakty a w 2011 do dnia kontroli zawarto 2 kontrakty.

Powodami zawarcia kontraktów było bezrobocie, ubóstwo, zły stan kondycji fizycznej i stan zdrowia, alkoholizm. Celami głównymi kontraktów było poprawa funkcjonowania w środowisku, nabycie umiejętności radzenia sobie z nadużywaniem alkoholu, rozwiązanie problemów zdrowotnych. Pomoc polegała na zgromadzeniu pełnej dokumentacji medycznej celem przedstawienia Zespołowi ds. Orzekania o Niepełnosprawności; podtrzymanie umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej; powrót do pełnienia ról społecznych, klienci zobowiązywali się do stawiania się na umówione wizyty ze specjalistami oraz respektowania ich zaleceń natomiast pracownicy socjalni zobowiązali się do informowania klientów o spotkaniach, terminach wyjazdów, kontaktu telefonicznego, pomocy w rozwiązywaniu bieżących problemów rodziny. Kontrakty zostały zawarte na okres 4 miesiące, 5 miesięcy i 2 miesiące. Z przeanalizowanej dokumentacji wynika, iż w 2010r. zrealizowano 100% zawartych kontraktów natomiast w 2011r nie zrealizowano żadnego. Przyczyną niepowodzenia zaplanowanych efektów była zmiana zamieszkania petenta(wyjazd do Niemiec) oraz brak kontynuacji terapii odwykowej.

W roku 2011 podpisanych zostało 16 kontraktów socjalnych w ramach POKL, z których 16 nadal jest realizowanych. Kontrakty dotyczą zwiększenia aktywizacji osób bezrobotnych w obszarze społeczno-zawodowym oraz nabycia umiejętności niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania rodziny. Przyjęte działania realizowane są zgonie z ustalonym harmonogramem i terminami.

Uchwałą Rady Gminy Nr XI/73/2007 z dnia 31 października 2007r. przyjęto Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2007-2011. Celem Programu jest poprawa sytuacji bytowej rodzin dotkniętych problemami społecznymi i zapobieganie patologiom (uzależnieniom, przestępczości, przemocy).

Ośrodek ściśle współpracuje w tym zakresie z wszystkimi instytucjami z terenu gminy, w szczególności z samorządem lokalnym, placówkami oświatowymi, policją, służbą zdrowia, kuratorem sądowym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii.

(Dowód: akta kontroli wykaz str. 156-157,159;165)

4. Prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub w mieszkaniach chronionych

Gmina nie prowadzi i nie zapewnia miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego wpisanych do rejestru Wojewody Lubuskiego.

Na terenie gminy działają dwie świetlice socjoterapeutyczne finansowane ze środków Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii. Placówki te dysponują 45 miejscami i czynne są przez 5 dni w tygodniu. Aktualnie w zajęciach uczestniczy łącznie 34 dzieci (18 w Brodach i 16 w Bieczu). Ponadto przy Bibliotece w Brodach działają kółka zainteresowań – koło plastyczne, sportowe, teatralne oraz Klub Seniora.

(Dowód: akta kontroli str.158-159)

5. Realizacja zadań z zakresu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

W toku czynności kontrolnych ustalono, że Gmina posiada gminny program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie. Program przyjęty został Uchwałą Nr V/32/2011 Rady Gminy Brody z dnia 24 marca 2011r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2015. Celami szczegółowymi Programu są: rozwój współpracy w zakresie budowy spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie; podnoszenie świadomości społeczeństwa gminy w zakresie skali i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie; zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których stosowana jest przemoc, a w szczególności zwiększenie skuteczności ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Rada Gmina określiła w drodze uchwały tryb i sposób powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania (Uchwały Nr V/33/11 2011r. Rady Gminy Brody z dnia 24 marca).

Zarządzeniem Nr 29/11 Wójta Gminy Brody z dnia 6 czerwca 2011r. powołano Gminny Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wójt Gminy Brody zawarł porozumienia o współpracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół liczy 8 osób a w jego skład weszli przedstawiciele ośrodka pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, posterunku policji, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i zespołu kuratorskiego służby sądowej Sądu Rejonowego w Żarach. Zespół pierwszy raz zebrał się na posiedzeniu w dniu 14 czerwca 2011r. Praca Zespołu dokumentowana jest poprzez gromadzenie planu spotkań i protokołów z posiedzenia zespołu interdyscyplinarnego. Protokół zawiera: datę posiedzenia, skład zespołu wraz z załączoną listą obecności, tematykę posiedzenia.

W toku kontroli przeanalizowano całość dokumentacji rodzin doświadczających przemocy domowej. Dokumentacja zawiera informacje nt. doświadczania przemocy, stałego monitoringu rodzin i podjętych działań. Ośrodek realizuje procedurę niebieskiej karty. Założono 3 NK (od 2009r do dnia kontroli), zgłoszono sprawę na Policję. Z przeanalizowanej dokumentacji wynika, że w jednym przypadku sprawca skorzystał z konsultacji psychiatrycznej a rodzina uzyskała wsparcie finansowe. Rodzina była monitorowana (odnotowano 4 datowane wpisy). W kolejnych pomoc polegała na przyznaniu środków finansowych i pomocy przy sporządzaniu pism do instytucji, rodziny były także monitorowane (odnotowano kolejno 8 i 3 datowane wpisy). Monitoring rodzin przeprowadzany był w wydłużających się odstępach czasowych. Przy okresowej ocenie sytuacji odnotowane są daty. Efekty podjętych działań to: ograniczenie spożywania alkoholu przez sprawcę przemocy, unormowanie sytuacji rodzinnej i zaprzestanie przemocy wobec domowników. W dokumentacji nie określono rodzaju podejmowanych działań wobec sposobu postępowania ze sprawcą, brak podpisanego przez sprawcę przemocy oświadczenia o zapoznaniu się z konsekwencjami stosowania przemocy i poinformowaniu sprawcy o możliwościach skorzystania z programu korekcyjno-edukacyjnego. (zalecenia do pracy dla pracowników socjalnych - Metody udzielania wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie oraz postępowania wobec sprawców przemocy w rodzinie). Dokumentacja rodzin, u których zdiagnozowano problem przemocy domowej gromadzona jest w osobnym segregatorze jednakże wywiady środowiskowe odnoszące się do w/w kwestii znajdują się w osobnej kategorii spraw.

Zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika jednostki wniesionym do protokołu ustnych wyjaśnień (akta kontroli nr 155) pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej o bieżących działaniach na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie przekazują do kuratora, pedagoga szkolnego i innych, drogą telefoniczną a fakt ten odnotowywany jest w wywiadzie środowiskowym. Nie ma w aktach wymiennej korespondencji pomiędzy instytucjami

działającymi na rzecz rodzin dotkniętych problemem przemocy w rodzinie. Pomoc doradczą oraz poradnictwo pracownicy socjalni ośrodka pomocy społecznej udzielają natychmiastowo. Zgodnie z wyjaśnieniem Kierownika jednostki wniesionym do protokołu ustnych wyjaśnień (akta kontroli nr 154) wynika, że obecnie porady psychiatryczne udzielane są w gminie, co 2 czwartek w siedzibie Ośrodka zdrowia w Brodach natomiast pomoc psychologiczna zapewniana jest w poradni w Lubsku. Wizyty umawiane są telefonicznie przez pracowników socjalnych. Poza tym podjęte są działania, aby w gminie Brody utworzyć Punkt Konsultacyjny ze stałym dostępem do poradnictwa psychologicznego i terapii rodzinnej.

(Dowód: akta kontroli str.104-115)

6. Usługi opiekuńcze.

Organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób w z zaburzeniami psychicznymi uregulowane zostało Uchwałą Nr XXIV/184/05 Rady Miasta Brody z dnia 31 marca 2005 roku w sprawie szczegółowych zasad przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat i trybu ich pobierania.

(Dowód: akta kontroli str.97-100)

W 2010 r. ośrodek bezpośrednio nie realizował usług opiekuńczych natomiast środki na te cel zostały zaplanowane w wysokości 531,-zł. Sprawowanie usług opiekuńczych odbywało się w ramach prac społecznie użytecznych przez osoby bezrobotne oraz w formie pomocy sąsiedzkiej. Z usług skorzystały 4 osoby. Ośrodek pomocy po otrzymaniu informacji o potrzebie świadczenia usług poszukiwał osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, które mogły sprawować usługi i poprzez lidera Klubu Pracy osoby kierowane były do podopiecznych. Zakres usług obejmował m.in. zrobienie zakupów, sprząatanie mieszkania, palenie w piecach, przygotowanie posiłku. W 2011 r. do dnia kontroli usługi świadczone były w stosunku do 1 osoby przez okres 2 miesięcy przez 10 godzin tygodniowo.

Dotychczasowy sposób sprawowania usług może być akceptowany jako uzupełnienie ustawowych zadań Ośrodka. Zgodnie z art.17 ust. pkt 11 wyżej cytowanej ustawy o pomocy społecznej organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym.

(Dowód: akta kontroli str.148-149; 158)

7. Organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Gmina świadczy specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi. W 2010r. z usług korzystały 2 osoby (dzieci). Jedna osoba została zwolniona z odpłatności, druga ponosiła częściową odpłatność. Usługi realizowane były przez 6 terapeutów zatrudnionych na podstawie umowy-zlecenia, łącznie przez 266 godzin w zakresie: terapia logopedyczna, kinezylogia, edukacja behawioralna, sala doświadczania świata, zajęcia ruchowe i edukacyjne.

Ogólny koszt realizacji usług wyniósł. 10.760 zł.

W 2011r. usługi realizowane były w stosunku do 1 osoby od lutego do czerwca przez 5 terapeutów, łącznie 64 godziny. Zakres usług: terapia biofeedback, zajęcia edukacyjno

terapeutyczne, zajęcia z zakresu fizjoterapii, logopedii, polisensoryki. Koszt realizacji zadania wyniósł 2.680 zł.

(Dowód: akta kontroli str.162-163)

Skontrolowano dokumentację 2 osób i stwierdzono, iż w aktach znajdowała się pełna dokumentacja, zachowane były terminy przeprowadzenia wywiadu środowiskowego jak i wydania decyzji. W aktach znajdują się potwierdzenia występowania zaburzeń psychicznych (autyzm).

W aktach osobowych terapeutów znajdowały się potwierdzenia kwalifikacji oraz zakresy czynności określające zadania do realizacji na zajmowanym stanowisku.

Na terenie gminy brak ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Zgodnie z art. 51a ust. 1 ustawy o pomocy społecznej ośrodkami wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi są: środowiskowy dom samopomocy lub klub samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi, zwanych dalej „uczestnikami”, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy do życia w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększenia zaradności i samodzielności życiowej, a także ich integracji społecznej.

Z analizy wynika, że dwie osoby mają przyznane zasiłki stałe z powodu choroby psychicznej i korzystają z usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi świadczonych przez gminę.

Najbliższy środowiskowy dom samopomocy znajduje się w Lubsku oddalonym o 17 km od gminy Brody. W razie potrzeby gmina nie ma możliwości dowożenia uczestników. Nie ma również dobrego połączenia autobusowego.

Gmina nie realizuje oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

8. Kierowanie do Domu Pomocy Społecznej

Na terenie gminy nie ma domu pomocy społecznej. W 2010 r. w domach pomocy społecznej przebywało 11 osób z czego 4 zmarły. Za osoby te gmina poniosła odpłatność w wysokości 170.169,50 zł.

W 2011 r. do dnia kontroli w domach pomocy społecznej przebywało 9 osób: w Lubsku – 5, Skwierzynie – 2, Zielonej Górze dla Kombatantów – 2. W okresie od stycznia do końca sierpnia gmina poniosła opłaty w łącznej wysokości 140.437,31 zł. Przewidywany koszt opłat za mieszkańców na koniec roku wynosi – 208.193 zł.

Skontrolowana akta 3 osób.

W teczkach osób skierowanych do domów pomocy społecznej znajdowała się dokumentacja wymieniona w § 8 ust 1 i 2 rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 19 października 2005 r. (Dz.U. z 2005 r. Nr 217, poz. 1837).

Wysokość odpłatności ustalano w oparciu o średni miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w domu pomocy oraz dochód osoby. We wszystkich przypadkach gmina pokrywała różnice pomiędzy średnim miesięcznym kosztem utrzymania w dps a opłatą wnoszoną przez osobę umieszczoną w placówce. Ośrodek wydawał decyzje zmieniające wysokość odpłatności w związku ze zmianą sytuacji finansowej osoby przebywającej w domu pomocy społecznej i zmianą średniego miesięcznego kosztu utrzymania mieszkańca.

Dokumenty przesyłano za potwierdzeniem odbioru.

Nie wnosi się zastrzeżeń do skontrolowanej dokumentacji.

(Dowód: akta kontroli str.149-150;160)

III. WNIOSKI:

1. W zakresie organizacji i funkcjonowania Ośrodka Pomocy Społecznej:

- Kierownik jednostki oraz pracownicy socjalni posiadają wymagane kwalifikacje zawodowe określone w art.116 i art. 122 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 175, po. 1362 ze zm.)
- Liczba pomieszczeń zajmowanych przez Ośrodek jest niewystarczająca w stosunku do liczby zatrudnionych pracowników. Brak jest odpowiednich warunków do przeprowadzania rozmów z klientami pomocy społecznej;

2. Ośrodek Pomocy Społecznej **nie realizuje** następujących zadań wskazanych w art. 17 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej w zakresie:

- Biletu kredytowanego - w razie wystąpienia potrzeby jest przyznawany zasiłek celowy;
- Zasiłku celowego na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego - nie było zgłoszeń w sprawie;
- Prowadzenia i zapewnienia miejsc w placówkach opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego lub w mieszkaniach chronionych – Gmina nie prowadzi;
- Sprawienia pogrzebu - nie odnotowano zgłoszeń; w budżecie ośrodka zabezpieczone są środki finansowe w kwocie 4.000 zł;
- - organizowania i świadczeni usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi

Pozostałe zadania są realizowane zgodnie z art. 17 ust.1 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.).

3. Ośrodek **nie realizuje** następujących zadań wskazanych w art.17 ust. 2 ustawy o pomocy społecznej:

- Przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze – do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek w sprawie;
- Prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających wsparcia – w gminie nie występują wymienione placówki;

Pozostałe zadania są realizowane zgodnie z art. 17 ust. 2 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz.1362 ze zm.).

4. Ośrodek **nie realizuje** następujących zadań określonych w art. 18 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej:

- Przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art.5a.- do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek;
- Wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki - do dnia kontroli nie wpłynął żaden wniosek;

Pozostałe zadania są realizowane zgodnie z art. 18 Ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2009 r. Nr 175 poz. 1362 ze zm.).

Na tym kontrolę zakończono.

Dokonano wpisu do książki kontroli pod pozycją 1/2011.

Pouczenie

Na podstawie § 16 Rozporządzenia Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 marca 2005r. w sprawie nadzoru i kontroli w pomocy społecznej (Dz. U. Nr 61, poz. 543 z 2005r. ze zm.) Kierownik jednostki może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania, wyjaśnienie przyczyny odmowy. Odmowa podpisania protokołu przez kierownika jednostki nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez zespół inspektorów i sporządzenia zaleceń pokontrolnych.

Kierownikowi jednostki podlegającej kontroli przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do protokołu kontroli, termin odmowy podpisania protokołu wraz z podaniem jej przyczyn biegnie od dnia doręczenia kierownikowi jednostki podlegającej kontroli stanowiska dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego wobec zastrzeżeń.

Pisemne zastrzeżenie do ustaleń zawartych w protokole kontroli są poddawane analizie przez kontrolujący daną jednostkę zespół inspektorów. Zespół inspektorów przeprowadza dodatkowe czynności kontrolne, jeżeli z analizy zastrzeżeń wynika potrzeba ich podjęcia. Z przeprowadzonych dodatkowych czynności kontrolnych sporządza się protokół.

Jeżeli zespół inspektorów stwierdzi zasadność zastrzeżeń, dokonuje zmian w protokole kontroli. W razie nieuwzględniania zastrzeżeń, w całości lub części, zespół inspektorów zajmuje stanowisko na piśmie i przekazuje je do akceptacji Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego. Stanowisko w sprawie zgłoszonych zastrzeżeń przekazuje się kierownikowi jednostki podlegającej kontroli.

Protokół niniejszy sporządzono w trzech jednobrzmiących egzemplarzach i zaparafowano na każdej stronie.

Jeden egzemplarz otrzymuje:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Brodach
2. Urząd Gminy Brody
3. Wydział Polityki Społecznej LUW wraz z załącznikami – a/a.

**Kierownik
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej**

Józefa Walczak

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Józefa Walczak

Zespół kontrolny:

INSPEKTOR *Ewelina Tomaszewska*
w Wydziale Polityki Społecznej

Ewelina Tomaszewska
2. *Teresa Ozimek*

9i Ostul

3. *Wiesława Mikołajczyk*

INSPEKTOR
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Wiesława Mikołajczyk

4. *Krzysztof Frisoli*
INSPEKTOR
w Oddziale Nadzoru i Kontroli
w Pomocy Społecznej
w Wydziale Polityki Społecznej
Krzysztof Frisoli

Brody, dn. 18.10.2011

Gorzów Wlkp. dn. 10.X.2011r

Handwritten signature